

Hammervatnet naturreservat Levanger

Utsikt fra fugletårnet august 2019. Foto FMTL

Utarbeidet av:

Statsforvalteren i Trøndelag

Steinkjer februar 2021

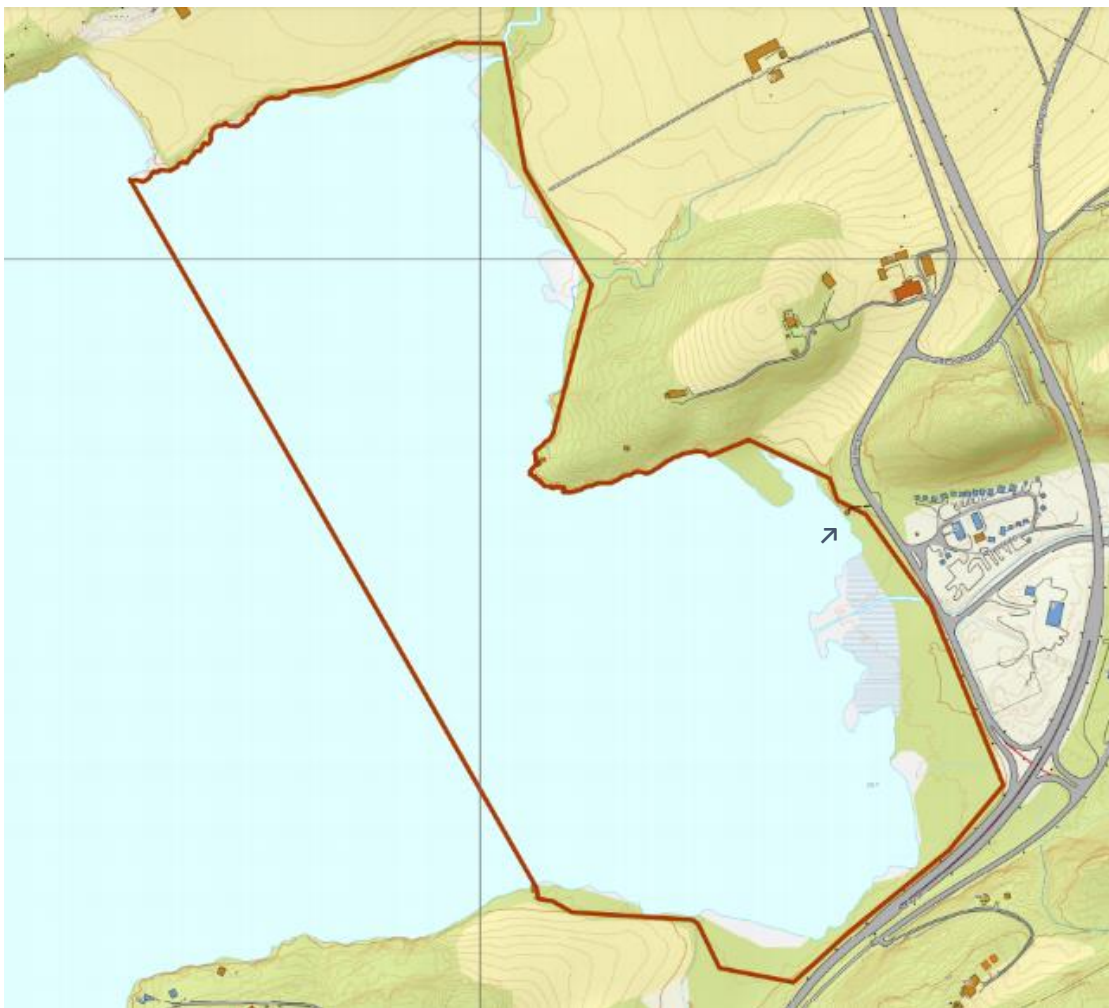
1. Innledning

Hammervatnet naturreservat ble vernet ved kgl.res. av 14. desember 1984. Hammervatnet er særlig viktig som rasteplass for vannfugler under trekket vår og høst. Frem til år 2009 er hele 178 forskjellige fuglearter observert i området, et meget høyt antall for en innlandslokalitet såpass langt nord. Flere av disse er på den nasjonale rødlista.

Det ble oppført et fugletårn ved Hammervatnet i 1990, og dette har blitt mye brukt av ornitologer og andre fugleinteresserte i alle år siden.

2. Kunnskapsgrunnlaget

«Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.» Hammervatnet naturreservat fikk Ramsar-status i 2013 som ett av områdene som inngår i Innherred ferskvannssystem.

Figur 1 Fra vernekart 2019 over Hammervatnet naturreservat. Pila viser fugletårnets plassering.

Hammervatnet naturreservat ligger i den østlige enden av vannet og består av to bukter, Vassbukta og Hammerbukta, med Hammertangen mellom dem. Gjengroingen har kommet lengst i Vassbukta.

Rapporten «Forvaltningen av Hammervatnet naturreservat» (Husby 1989), tok opp en del aktuelle problemstillinger blant annet anleggsarbeidene i forbindelse med ny E6 som da berørte verneområdet i sørøst. Tilstanden i verneområdet ble beskrevet i tillegg til forslag til registreringer og

tiltak, blant annet bygging av fugletårn. Rapporten «Fugletårnet i Hammervatnet – Erfaringer etter tre års drift» (Husby 1993) konkluderte med at erfaringene var positive. Naturområdet var godt besøkt og ingen vesentlige negative virkninger på fuglelivet som følge av bruken av fugletårnet, var blitt dokumentert. Forholdene var tvert imot bedre for fuglelivet enn før tårnet kom, fordi fuglene før ble observert fra en eksponert avkjørsel ved vegen like inntil naturreservatet.

Statsforvalteren har mottatt flere positive tilbakemeldinger etter reetableringen av vannkanaler nedenfor fugletårnet i 2017. De sjeldne fugleartene bruker fortsatt området og forhåpentligvis vil bestandene øke i antall i årene fremover. Det ble utført en kartlegging av fuglelivet før restaureringsprosjektet ble igangsatt (Husby 2015) og det foretas en rekke tellinger av fugler i Hammervatnet (2018, 2019, 2020, 2020) for å få dokumentert virkninger av restaureringen på bruken av området til hekking m.m. Det gjøres vedlikehold gjennom slått av vannvegetasjon i august hvert år og det er planer om å etablere en øy ved utløpet av Dulumbekken.

2.1 Sårbare naturverdier

Kriteriene for Ramsar-status i 2013 for Innherred ferskvannssystem (Hammervatnet, Lundselvoset og Lyngås-Lysgård) var som følger:

1. Representativt område for næringsrikt ferskvann i regionen.
2. Viktig område for en rekke rødlistede fuglearter.
4. Viktig område for vanntilknyttet fugl i en kritisk periode, tidlig vår når isen går.
6. Viktig område for kortnebbgås på trekk, vår og høst.
8. Viktig område for europeisk ål, kritisk truet (CR).

For å skåne fuglene i den sårbare hekketida, er ferdsel i naturreservatet forbudt i perioden f.o.m. 20. mars t.o.m. 20. juni. Også i trekktiden om høsten f.o.m. 15. september t.o.m. 15. november er ferdsel for andre enn grunneiere forbudt.

Vi regner ikke menneskelige forstyrrelser av fuglelivet til å være en trussel av betydning i dag. De fleste som besøker naturreservatet bruker fugletårnet og det virker ikke som fuglene forstyrres ved at lukene åpnes, for eksempel. Herfra får man den beste utsikten utover et viktig område for fuglelivet, Vassbukta, den ene av de to buktene i naturreservatet.

2.2 Den besøkende

Statens naturoppsyn sørger for at besøksbøker ligger fremme på et bord i fugletårnet, og her skriver folk inn hvilke fuglearter de har sett og evt. andre kommentarer.

Fuglekikkere

Det er særlig medlemmer av Norsk ornitologisk forening (NOF) som bruker fugletårnet ved Hammervatnet.

Lokale innbyggere

Det ornitologiske miljøet i Levanger og omegn har vært betydelig over mange tiår, og mange av de som bruker fugletårnet bor i kommunen.

Undervisning

Nord universitet (tidligere Høgskolen i Nord-Trøndelag) bruker området for ekskursionser ved fuglekjennskapskurs og naturfag.

Tilreisende

Frem til 2018 lå en campingplass like ved naturreservatet. (I og med planlagt ny E6-utbygging, er campingplassen lagt ned.) Gjester ved campingplassen besøkte trolig fugletårnet hyppig. Det er ikke skilting fra E6 til fugletårnet eller naturreservatet, slik at tilreisende må kjenne til området på forhånd for å bruke fugletårnet.

Kano/kajakk/roing

Tidligere brukte besøkende ved campingplassen, like ovenfor veien, kanalen/Dulumbekken gjennom verneområdet til å frakte ut mindre båter til åpent vann. Denne bruken har opphørt og rester etter en mindre brygge vil bli fjernet i løpet av 2021.

3. Mål

For forvaltningen er det et mål, gjennom arbeidet med besøksstrategien, å bli tryggere på hvordan vi kan nå ut med relevant informasjon og hva besøkende har behov for med hensyn på info og tilrettelegging.

3.1 Mål med besøksforvaltning

- Mål for verneverdiene

Målet er å ivareta verneverdiene og gjennom informasjon, påvirke folks holdninger i tråd med verneformålet og øke interessen for å ivareta fuglelivet.

- Mål for besøkende

Målet er å gi mest mulig relevant informasjon som kan gi besøkende en større opplevelse og forståelse av verneverdiene. Vi ønsker at publikum enkelt skal få god kunnskap om fuglene og deres bruk av Hammervatnet og få vite hvorfor akkurat dette området er viktig for fugl. Det å kunne se fuglene uten å forstyrre og dermed komme tett på fuglelivet, har stor betydning for besøkende. Dette kan forvaltningen bidra til gjennom god informasjon oppsatt inne i fugletårnet og gjennom godt vedlikehold av fugletårnet.

4. Tiltaksplan

De viktigste tiltakene er å utarbeide informasjonsplakater og vedlikeholde fugletårnet slik at dette bidrar til at besøkende får en god opplevelse av kvalitet og verdifull natur. Også informasjon om

restaureringen og skjøtselen kan bidra til forståelse av verneverdiene, og en temaplakat om dette, sammen med de andre plakatene, kan settes opp i fugletårnet.

Tiltak som er aktuelle for tilretteleggingen for besøkende, er oppført i denne tabellen:

Tiltaksplan for Hammervatnet naturreservat – VV00001552					
Beskrivelse	Pri	Finansiering	Utførende	Når	Merknad
Informasjonsplakat med kart	1	Egen tid + 31-post tiltaksmidler	SFTL	2022 2023	Utarbeides i tråd med «Merkevarestrategien for Norges nasjonalparker»
Temaplakat – om fuglelivet	2	31-post tiltaksmidler	SFTL	2022 2023	Utarbeides i tråd med «Merkevarestrategien for Norges nasjonalparker»
Temaplakat – om restaureringsprosjektet	2	Egen tid + 31-post tiltaksmidler	SFTL	2022 2023	Utarbeides i tråd med «Merkevarestrategien for Norges nasjonalparker»
Vedlikehold av fugletårn, bl.a. luker og dører	1	31-post tiltaksmidler	Tjenestekjøp	Årlig	Ved behov
Utrede muligheten for bedring av p-plass og skilting fra E6.	3	-	SFTL tar kontakt med vegmyndighet	2022	Mulig eksisterende p-plass i nærheten kan benyttes, men usikkert pga av ny E6-trasé.

Litteratur

Husby, M. 1989. «Forvaltningen av Hammervatnet naturreservat Levanger kommune».

Statsforvalteren i Nord-Trøndelag Miljøvernavdelingen Rapport nr. 13 – 1989.

Husby, M. 1993. «Fugletårnet i Hammervatnet – Erfaringer etter tre års drift». Statsforvalteren i Nord-Trøndelag Miljøvernavdelingen Rapport nr. 4 – 1993.

Husby, M. 2015. «Vannfuglenes bestandsutvikling og bruk av Hammervatnet naturreservat, Levanger kommune». Høgskolen i Nord-Trøndelag Utredning nr 168: 1-56.